

MIGRÁCIÓS SZEMLE

Global Terrorism Index: Nemzetközi trendek a terrorizmusban

Az ausztráliai központú Institute for Economics & Peace (IEP) 2007 óta minden évben kiadja Global Terrorism Index (GTI) nevű éves jelentését, melyben a terrortámadások és azok áldozatainak, sebesültjeinek számát összesíti, valamint az elkövetők motivációit vizsgálja. A kimutatás szerint a terrorizmus szinte mindenhol csökkenő tendenciát mutat. A nyugati világ globális szinten biztonságosnak tekinthető, de a hatóságok itt sem dőlhetnek hátra.

Institute for Economics & Peace: Global Terrorism Index, 2023. 03. *Forrás:*
<https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2023/03/GTI-2023-web-1-1.pdf>

Globális trendek

2022-ben a különböző terrortámadások 6 701 halálos áldozatot követeltek világszerte, ami az előző évhez képest 9%-os, a legvéresebb, 2015-ös évhez képest pedig 38%-os csökkenést jelent. A támadások száma a 2021-es 5 463-ról 2022-ben 3 955-re csökkent. A jelentős visszaesés annak köszönhető, hogy Afganisztánban – mely már negyedik éve a terrorizmustól leginkább sújtott ország – az elmúlt évben 75%-kal csökkent a támadások és 58%-kal a halálos esetek száma. A tálibok ugyanis, akik korábban számos ilyen fegyveres akciót követtek el, immár kormányon vannak, így nem nyúlnak a terrorizmus eszközeihez. Ha viszont Afganisztánt kivennénk az összesítésből, akkor a globális index 4%-os emelkedést mutatna.

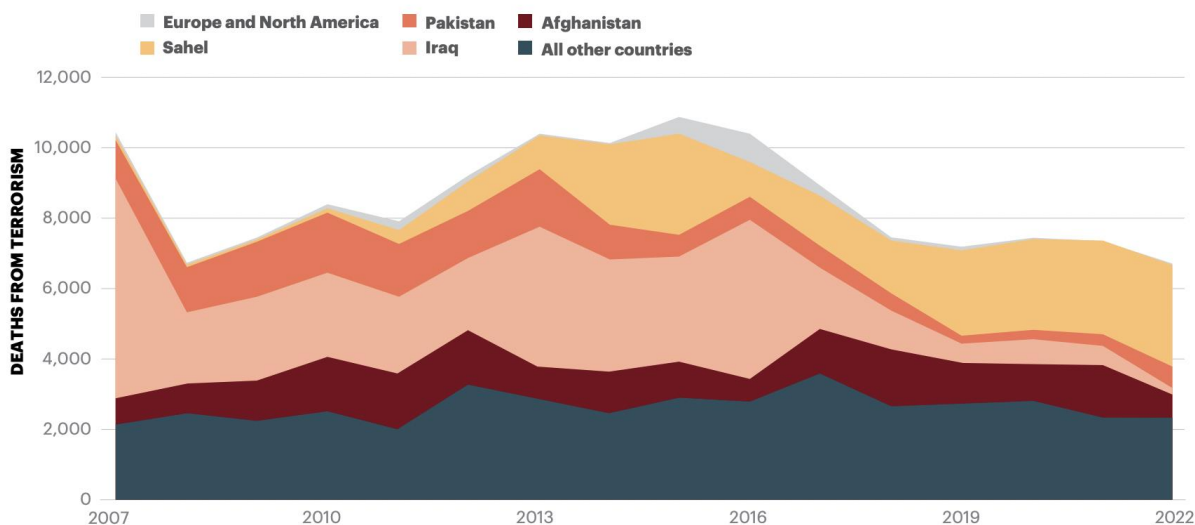
A világ legveszélyesebb terrorszervezete immár nyolcadik éve az Iszlám Állam és a neki hűséget fogadó szervezetek, a somáliai al-Sabáb, a pakisztáni Beludzsisztáni Felszabadító Hadsereg és az afrikai országokban működő Dzsamá'ar Naszr al-Iszlám wal-Muszlimín volt. Az Iszlám Állam tevékenysége ugyanakkor visszaszorult Nyugat-Afrikában, Afganisztánban és Egyiptomban. 2022-ben 18 országban hajtott végre támadást a szervezet, míg egy évvel korábban 20-ban.

Összeségében a világ biztonságosabb hely lett. 2015-ben 56, 2022-ben 42 országban történt terrorcselekmény. A támadások hatékonysága ugyanakkor éves viszonylatban növekedést mutat: 2021-ben egy akció átlagosan 1,3, 2022-ben 1,7 halálos áldozatot követelt.

A terrorizmus jellemzően azokat az országokat sújtja, ahol fegyveres konfliktus zajlik. A támadásoknak 88%-a, a halálos eseteknek 98%-a ilyen országban történt, és a listát vezető tíz ország közül mindegyikben konfliktus zajlik.

Deaths from terrorism, 2007–2022

Total deaths have decreased 38 per cent from their peak in 2015.

1. ábra: Terrortámadásokban elhunytak száma 2007 és 2022 között

A globális terrorizmus epicentruma a Száhel-övezet (itt jegyezték fel a merényletek 43%-át) ahol több támadás történt, mint Délkelet Ázsiában, a Közel-Keleten és Észak-Afrikában együttvéve. Ezen belül Burkina Faso és Mali a legveszélyesebbek, ahol a Száhel-övezet támadásainak 73, a szubszaharai merényleteknek pedig 52%-a történt. A régióban az elmúlt tizenöt évben a terrorcselekmények száma 2000%-kal nőtt, miután a víz- és élelmiszerhiány, a szárazság az etnikai ellentétek, a népességnövekedés, a külső behatások és a kormányok gyengesége miatt egyre inkább felbomlanak a hagyományos társadalmi struktúrák és nyernek teret a radikális vallási irányzatok. A világon ma 830 millió ember szenved élelmiszerhiánytól, akiknek 58%-a a terrorizmus által hús, leginkább sújtott országban él.

A Közel-Keleten és Észak-Afrikában eközben visszaszorulóban van a terrorizmus. 2022-ben 791 ember vesztette életét, ami egy év alatt 32%-os csökkenést jelent és a 2013 óta eltelt időszakban negatív rekordnak számít. Míg 2021-ben 1 331, 2022-ben 695 támadás történt. Jelentősen visszaszorultak az öngyilkos merényletek is: 2016-ban még 1 947-en haltak meg ilyen támadásokban, 2022-ben hat merényletben összesen 8 ember vesztette életét.

Nyugati tendenciák

2007 és 2022 között a világ 137 009 terrortámadásából 885 történt a nyugati világban (Európában és Észak-Amerikában), ami az összes akció 0,65%-át jelenti. Mivel azonban az érintett országokban nem zajlik fegyveres konfliktus, ami jellemzően a terrorizmus melegágyát jelenti, és nincsenek az emberek egzisztenciáját közvetlenül fenyegető klimatikus és gazdasági folyamatok sem, a szám nem tekinthető alacsonynak.

A különböző motivációjú terrortámadások és azok áldozatainak a száma 2017 óta csökkenő tendenciát mutat a nyugati világban. 2022-ben 40 támadást jegyeztek fel, ami a 2021-es 55-höz képest 27%-os mérséklődést jelent. A halálos áldozatok száma azonban emelkedett: 2021-ben 9, 2022-ben viszont 19 halálos eset volt, amiből 10-et Európában jegyeztek. Az Egyesült Királyságban 2014 óta ez volt az első év, amikor nem követeltek halálos áldozatot a támadások, Németországban 2015 óta 2022 volt a legnyugodtabb év.

A GTI a nyugati világban jelen lévő terrorszervezeteket és támadásaikat ideológiai, nacionalista/szeparatista és vallási motivációjú kategóriákba sorolja. A szélsőjobboldali terrorizmus az első csoportba esik, számos szervezet (mint a radikális állat- vagy természetvédők) egyik kategóriába sem sorolható be.

2015 előtt a nacionalista/szeparatista terrorizmus volt mindhárom közül a legdominánsabb Nyugaton. A legaktívabb év 2017 volt, amikor 62 támadást követtek el ilyen indítékból, melyeknek összesen 1 halálos áldozata volt, a legvéresebb év pedig 2009 volt, 6 halottal. 2022-ben 8 támadást hajtottak végre szeparatisták, melyek közül egyik sem követelt halálos áldozatot. Az efféle tevékenységek által leginkább sújtott országok az Egyesült-Királyság, Spanyolország és Franciaország, 218, 67, illetve 56 merénnyel 2007 óta.

Az ideológiai (szélsőbal-, illetve szélsőjobboldali) terrorizmus 2022-ben a nyugati támadások 37%-áért volt felelős és 14 emberéletet követelt. A legvéresebb támadás a New York-i Buffalóban történt, ahol egy szélsőjobboldali fegyveres 10 civilt ölt meg. Európában Németországban, Franciaországban, Olaszországban, Svédországban, Belgiumban és az Egyesült Királyságban volt precedens ideológiai alapú támadásra az elmúlt évben. Itt a baloldal jelentősen agresszívabb a jobboldalnál: 2020 óta 399 támadás kötődik szélsőbaloldali, míg 93 szélsőjobboldali csoportokhoz és személyekhez. Az elmúlt évben kiemelkedő volt az eset, amikor Párizsban december 23-án egy radikális férfi egy kurd kulturális központnál három embert lőtt le.

Mindhárom közül a vallási indíttatású terrorizmus a legvéresebb, mely kategóriát az elmúlt évtizedben a nyugati országokban szinte teljes egészében az iszlamista terrorizmus fedte le. 2015 és 2017 között 65 támadást követtek el iszlamisták nyugati országokban, melyekben összesen 402 ember halt meg. Ez azt jelenti, hogy 2007 óta az európai terrortámadások halálos áldozatainak 55%-áért felelősek iszlamisták. Különösen emlékezetesek ezek közül a 2015 novemberében Párizsban 130 áldozatot, valamint a 2016 júliusában Nizzában 87 ember életét követelő merényletek. Nyugat-Európában a vallási indíttatású támadások 2022-ben az előző évhez képest 82%-kal csökkentek: a hatóságok összesen két támadásnál találtak bizonyítottan az iszlamista indítékot. A mentális betegségekkel magyarázott támadásokat nem sorolják a terrortámadások közé.

2022-ben összesen 79 terrortámadást tartanak számon Európában. A lista Törökországot az európai országokhoz sorolja, mely listavezető a merényletek terén. Itt a terrorizmus 17

halálos áldozatot szedett 2022-ben. A helyi hatóságok valamennyi támadást és áldozatot a Kurdisztáni Munkáspárt (PKK) számlájára írják. A lista második helyén Görögország áll, ahol az elmúlt évben 35 terrortámadás (2021-hez képest ez 35%-os csökkenést jelent) kötődik baloldali és anarchista csoportokhoz, ezeket elsősorban hatósági célpontok ellen követték el és nem követeltek halálos áldozatokat. A dobogó harmadik helyén Franciaország áll, ahol 2022-ben 9 támadásban 4 ember vesztette életét. A támadások közül ötöt a Korzikai Felszabadítási Front vállalt magára.

A szemlézett publikáció nem feltétlenül tükrözi a Migrációkutató Intézet munkatársainak álláspontját.